

Lumivaara.

Ihalan työväenyhdistys.

puoluetoimiston jäsenluettelossa Ihalan työväenyhdistys on merkitty perustetuksi 4.7.06. "Lumivaara"-kirjassa kerrotaan, että Ihalaan perustettiin työväenyhdistys "jo vuonna 1907. "Nämä tiedot ovat ilmeisesti vääriä, koska "Työ" kertoo 10.3.06, että Ihalan työväenyhdistys^{s/} on uutterassa toiminnassa. Aikomus on rakentaa nuorisoseuran kanssa yhteinen talo.

Yhdistyksen vuosikokouksessa 1.4.06 myönnettiin tili-vapaus ja valittiin esimieheksi V. Talsi sekä varalle J. Mattila; muiksi jäsenik^si johtokuntaan; H. Snikker, H. Lindholm, S. Talsi, O. Heikura, A. Jokio, Ester Litmanen, Aliina Koponen, Elna Lätti, M. Lagerlind ja M. Sinkkonen. Jäseniä oli tällöin 142, mutta vuoden lopussa oli jäseninä 6 naista ja 171 miestä.

Yhdistyksen järjestämässä kansalaiskokouksessa 4.4.06 oli läsnä 50 - 60 henkilöä. Jyrkkä paheksuminen ja alahuuto lausuttiin senaatille, joka oli polkenut kansan kalleimpia vaatimuksia asett^uudessaan vastustamaan yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta. Matti Kurikka vaadittiin erotettavaksi puolueesta.

Vappua 1906 Ihalan työväenyhdistys vietti yhdessä Jaakiman työväenyhdistyksen kanssa. Asemalla vaihdettiin laulutervehdykset puolin ja toisin. Yhdistys esitti näytelmän

"Virkistysmatka" ja juhla loppui kello 1 yöllä.

Yhdistyksen kesäjuhla vietettiin 29.7.06 Jääskeläisen talossa.

puolueeseen yhdistys on merkitty liittyneeksi 11.7.06. Vuoden päättyessä yhdistykseen kuului myöskin ammattiosasto.

Yhdistys osallistui 9.6.07 Nivan ja ^{ke}Jaakkiman työväenyhdistysten kanssa yhteiseen kokoukseen Jaakkiman nuorisoseuran talossa. Tämän vuoden lopussa yhdistyksessä oli jäseninä 5 naista ja 35 miestä. Kirjastossa oli 112 nidettä. Omaisuuden arvo oli 1.635:--.

Yhdistyksen vuosikokous oli 26.1.08. Yhteinen iltama Jaakkiman, Nivan ja Miklin työväenyhdistysten kanssa pidettiin 22.3.08 Ihalan asemalla V. Talsin talossa. Samojen yhdistysten yhteinen iltama oli myöskin pääsiäispäivänä Jaakkiman kansallisnuorisoseuran talossa. Tänä vuonna toiminnassa oli edelleen taantumusta. Vuoden lopussa oli jäseninä 1 nainen ja 10 miestä. Kirjastossa oli vain 43 nidettä ja omaisuuden arvo oli 1.100:--.

Vuosikokous 31.1.09 pidettiin Talsin talossa. Vappuna juhlittiin nuorisoseuran talossa, jonne marssittiin asemalta useihin satoihin nousevana joukkona, kun kunnan muutkin työväenyhdistykset olivat mukana. punaliput liehuivat ja sytyttävät työväenlaulut kajahtelivat. Perillä pidettiin puheita ja esitelmää, joista edustajaehdokas A. Kotonen piti kaksi. Tuon tuostakin laulaa kajahtutettiin, että karsta katosta tippui. Illemmalla oli samassa paikassa iltama.

Yhdistyksen arpajaiset rakennusrahaston hyväksi olivat nuorisoseuran talossa 18.7.09. Soitosta huolehti 9-miehinen soittokunta.

Vuoden lopussa oli jäseninä 11 miestä, mutta ei yhtään

naista. Kirjastossa oli 33 nidettä ja omaisuuden arvo oli 1.960:-.

Vappuna 1910 vt. asemapäällikkö komenteli Ihalan työväenyhdistystä ja Oinaanvaaran sosialidemokraattista nuoris-osastoa laskemaan alas lippunsa, mutta sitä ei toteltu. Kolmen lipun liehuessa ja laulun kaikuessa marssittiin Työväentalolle, jossa suoritettiin päivän ohjelma. Iltapäivällä tehtiin kävelyretki Ihalan kylään. Illalla Työväentalossa oli erittäin hauska iltama. - Tänä vuonna arpajaiset olivat 26.6.10. Jäseninä oli vuoden lopussa 2 naista ja 8 miestä. Omaisuuden arvo oli 2.491:-. Talo oli jo rakenteilla. Kirjastossa oli 40 nidettä.

Yhdistys asetti kokouksessaan 26.3.11 piirikokousedustajaehdokkaan, jonka nimi lähetettiin tiedoksi kunnallistoimikunnalle, mutta kun sitten Ihalan työväenyhdistys 2.4.11 kokoontui ylimääräisesti äänestämään edustajaa, niin kunnallistoimikunnan lähettämässä listassa ei ollutkaan muita kuin Jaakkiman työväenyhdistyksen asettamat ehdokkaat. Keskustelun jälkeen ihallalaiset tekivät äänestyslakon ja lausuiivat paheksumisensa Jaakkiman kunnallistoimikunnalle.

Yhdistys vietti tupaantuliaisiltaman pääsiäispäivänä 16.4.11 talossaan. Näyttämölaitteen ja -koristeet olivat kokonaan uudet ja vaatineet vähäjäseniseltä yhdistykseltä paljon uhrausta. Ohjelmansuorittajista oli osa saapunut Sortavalasta.

Jäsenmäärän tietojen kartuttamiseksi yhdistys tilasi piiritoimikunnalta luennot.

Yhdistyksen piti 19.11.11 viettää iltama Jaakkiman Työväentalossa, mutta sattuneesta syystä ale tuli peruutetuksi, jota nimismies ei tiennyt, vaan luuli saavansa iltama-

veronmaksajalta haluumiaan tietoja jäsenmäärästä ja muus-
takin, mutta peruuttamisen vuoksi iltamaveronmaksaja ei
mennytkään nimismiehen luokse. Tästä johtuen nimismies me-
ni Jaakkiman työväenyhdistyksen puheenjohtajan luokse ja
pyysi tältä tietoja siitä, toimiiko Ihalan työväenyhdistys
samojen sääntöjen alaisen ^akuin Jaakkiman työväenyhdistys.
Kysytty ei kuitenkaan voinut muuta kuin arvella, että enkä
Ihalan työväenyhdistys toimi samoin kuin muutkin työväenyh-
distykset. Tiedoilla oli ilmeisesti kiire, koskapa nimismies
oli liikkeellä pyhäpäivänä vielä ^äkirkonaikana.

Yhdistys teki sitten 10.12.11 vierailuretken Jaakkiman
Työväentaloon, jonne viinatrokari T. Saikkonen pyrki si-
sälle väkisin lyöden puukolla vahtimestari Fr. Nordlundia
ja työmies J. Feodoroffia käsivarteen niin, että viime mai-
nitulta ~~katkesi~~ valtimo. Työväenliikkeen henkilöillä oli
siis vastusta monella taholla. - Tämän vuoden lopulla yh-
distyksessä oli 19 jäsentä. Tuloja oli vuoden aikana
1.690:36 ja menoja 1.628:49.

Vuosikokouksessa 7.1.12 tllit hyväksyttiin. Puheenjoh-
tajaksi valittiin V. Talsi, kirjuriksi M. Lyly. Vuoden lo-
pussa yhdistyksessä oli jäseninä 3 naista ja 10 miestä.
Kirjastossa oli 39 nidettä.

Työväentalossa oli 15.3.14 joukko kansalaisia keskus-
telemassa viljatyölläsiasta ja panivat sitä vastaan mitä
jyrkimmän vastalauseensa, koska se "syöksee meidät pien-
viljelijät ja yleensä koko työtätekevän luokan mitä kur-
jimpaan olotilaan ottamalla pois suustamme leipäpalan, jon-
ka olemme työllä ja vaivalla ansainneet." - Kesäjuhlaa vie-
tettiin oman talon läheisyydessä 12.7.14. - Tuloja oli tä-
nä vuonna 1.209:90. Omaisuus oli vuoden lopussa 5.326:45.

Vuosikokouksessa 31.1.15 myönnettiin tilivapaus. puheenjohtajaksi valittiin V. Talsi, kirjuriksi J. Rapo, rahastonhoitajaksi M. Heinonen ja muiksi jäseniksi johtokuntaan M. Lyly ja J. Hyppönen. - Kesäjuhlaa vietettiin 4.7.15. Jäseninä oli vuoden lopussa 3 naista ja 11 miestä. Tilaston mukaan kirjastossa ei olisi ollut yhtään nidettä.

Joulukuun kokouksessa 1916 päätettiin ostaa osuus Karjalan työväen sanomalehti-~~1/4~~, kirjapaino- ja kirjansitomosuuskunnasta. Vuoden lopussa yhdistyksessä oli jäseninä 2 naista ja 14 miestä.

Toukokuussa 1919 nimismies antoi Ihalan Työväentalon P. Saukkoselle 25 markan kuuka_usivuokrasta. Tämä aiheutti närkästystä järjestöväessä, ~~ksks~~ jota todistaa seuraava mielenilmaisu: Sellaisillakin paikkakunnilla, jotka ovat olleet kapinan kanssa tekemisissä, on taloja palautettu, mutta Ihalassa asiat näkyvät olevan toisin.

Työväenyhdistyksen henkiinherättämiskokous pidettiin 11.5.19 asemalla N. Karjalaisen torpassa. Kokouksen avasi M. Teräväinen, joka valittiin yhdistyksen puheenjohtajaksi, varalle N. Karjalainen ja kirjuriksi M. Leminen. Talo oli siis takavarikossa. Milloin se on vapautettu, siitä ei ole ollut käytettävissä tietoa, mutta ainakin 17.9.19 on pidetty kokous ~~omassa~~ talossa, jossa puhetta johti M. Teräväinen ja kirjurina oli M. Leminen. Kunnallistoimikuntaan valittiin M. Lyly ja piirikokoukseen A. Ignatius. Valtuustoehdokkaiksi asetettiin M. Teräväinen ja H. Väisänen.

Yhdistyksen ylimääräinen kokous 25.1.20 pidettiin Ravon talossa, jossa toimivat samat virkailijat kuin edelläkerrotussakin. Jaakkiman kunnallisjärjestön kokoukseen valittiin P. Tiainen.

Yhdistysrekisteriin Ihalan työväenyhdistys ilmoitettiin

5.1.20 ja merkittiin siihen 11.9.20. ~~puheenjohtajana Antti Rintala ja sihteerinä Pekka Kaartinen~~

Vappuna 1920 yhdistys osallistui yhteiseen vappujuhlaan, jossa se esitti näytelmän "pirun kelkassa". Yhdistystoiminta kitui voimien puutteessa. Talon puolesta toiminta olisi luistanut.

Yhdistyksen ^akesäjuhlassa 22.7.20 oli ~~v~~äen sisäänpääsyn vuoksi sellaisiakin kuulijoita, jotka eivät olleet ennen koskaan kuulleet työväenpuhujaa. Jo puheen alussa kuusi emäntäihmistä poistui kovin tuiman näköisinä. Kun puhuja pääsi porvariston tekemiin laittomuuksiin, lähti puolenkymmentä isäntää ulos. Poislähteneet olivat köyhiä porvareita.

Vuonna 1924 Ihalan työväenyhdistys ei ollut tilittänyt piirille yhtään neljänneestä. Vuonna 1925 yhdistys tilitti ainoastaan ensimmäiseltä neljännekseltä 14 jäsenestä. Piirin velkojen maksuosuutta yhdistys suoritti 1926 6:45. Jäseninä oli 10 miestä, mutta ei yhtään naista. Yhdistys oli toiminnassa koko vuoden. Vuonna 1927 yhdistys jätti pitämättä iltaman piirin hyväksi.

Vuonna 1929 yhdistys taas alkoi toimia. 7.8.29 tenttiin yhdistysrekisteriin muutosilmoitus, jonka ~~m~~ukaan puheenjohtajana oli Antti Rintala ja sihteerinä Pekka Kaartinen. Ilmeisesti sysäyksen toiminnan uudelleen alkamiseen antoi piiritoimikunnan 3.3.29 tekemä päätös, jolla pyydettiin puoluetoimikunnalta valtakirja Ihalan työväenyhdistyksen omaisuuden ottamiseksi puolueen haltuun, koska sanottu yhdistys oli lakannut toimimasta yli kaksi vuotta aikaisemmin, kuten päätöksessä mainitaan. Vielä kokouksessaan 14.4.29 piiritoimikunta kehoitti piirisihteeria ajamaan asian lo-

pulliseen päätökseen aloittamaansa suuntaan.

Vappuna 1929 pidetyssä kokouksessa toiminta päätettiin aloittaa. Kun sitten yhdistys tilasi Kanasn Voiman kirjapainosta ^{me} iltailmoitusplakatteja ja ne saapuivat postipaketina Ihalan asemalle, niin niitä ei annettu, vaikka yhdistyksen rahastonhoitaja J. Kinanen esitti seuraavan asiakirjan: "Valtakirja. Ihalan työväenyhdistys on pitämässään kokouksessa valtuuttanut rahastonhoitaja Juho Kinanen vastaanottamaan ja kuittaamaan työväenyhdistykselle osoitetut lähetykset.

Ihalan Työväenyhdistys"
(Leimalla)

Työväenyhdistys ilmoitti kirjapainolle, että oli mahdollonta saada pakettia postista. Kirjapainon konttorista kirjoitettiin asemapäällikkö Juutilaiselle, että puheenaoleva paketti on annettava sitä pyytävälle yhdistyksen edustajalle, mutta sekään ei auttanut, vaan herra Juutilainen kirjoitti kirjapainon konttorille, että on mahdotonta antaa pakettia ilman laillista valtakirjaa tai pöytäkirjanotetta. Vielä uudestaan kirjapainon konttori kirjeellisesti pyysi antamaan kyseellisen paketin, mutta se palautui Sortavalaan merkinnällä: "Ei ole ilmestynyt laillista ulosottajaa." Joskin siis yhdistyksen asiamiehen valtuus ilmeisesti oli puutteellinen, niin myöskin asemapäällikkö Juutilainen menetteli itse virheellisesti palauttaessaan lähetyksen toista kuukautta liian aikaisin.

Työväentaloon oli järjestetty puhetilaisuus 7.11.29 pöytäkirja Lumijärvelle. Yleisöä oli saapunut n. 60 henkilöä. Myöskin paikallinen poliisi saapui ennen puheen alkamista ja ilmoitti, että nimismiehen määräyksestä puhetta ei saa pitää, koska maaherra kiertokirjeellä oli määrännyt kieltänyt kokouksien pidon sanottuna päivänä. puhujan il-

moitettua ettei hänelle eikä sillä puolueella, johon hän kuuluu, ole mitään tekemistä niiden kokousten kanssa, joita maaherran kiertokirje koskee, poliisi ilmoitti kiellon käsittävän kaikki kokoukset marraskuun 7 p:nä. puhuja ilmoitti pitävänsä puheen. poliisin asiaksi jää joko antaa puhua tai laittaa hänelle ~~hilut~~ hilut kinttuun. Tähän keskustelu päättyi eikä poliisi sen jälkeen koettanut estää puheen pitoa, vaikka olikin koko ajan saapuvilla.

Marraskuussa 1929 yhdistys^{le}ksessä oli yli 20 jäsentä. Kommunistien vaikutusvalta oli supistunut olemattomiin. Porvaristo sensijaan teki kaikkensa vaikeuttaakseen työväenyhdistyksen toimintaa. Yhdistyksen toiminta oli kuitenkin huomattavan vilkasta. Talo korjattiin ulkoa sekä sisältä. Piirikokouksessa 1931 Ihalan työväenyhdistystä edusti J. Seppänen. Yhdistykselle määrättiin erityistä yhdistysveroa omaisuuden perusteella 200:-.

Paikkakunnan lapualaiset tekivät maaherralle kantelun, että Ihalan työväenyhdistys olisi kommunistinen. Sen johdosta poliisi Nikkari tuli 3.4.32 Työväentaloon vaatien työväenyhdistyksen ja sen huvitoimikunnan pöytäkirjat, joita vahtimestarina toiminut rouva kieltäytyi antamasta, kun puheenjohtaja ei ollut kotona. Poliisi esitti kuitenkin vaatimuksensa niin tiukasti, että pöytäkirjat oli luovutettava. poliisi tuli 11.4.32 uudestaan ja otti tilikirjat, kaikki kuitit, palovakuutus- ja velkakirjat sekä kaikki muutkin yhdistyksen asiapaperit, jotka vilpyivät sillä tiellä monta kuukautta. Samainen poliisi kävi vielä myöhemmin pitämässä jonkinlaista tutkintoa. Vasta kun seudun lapualaisen päämies, asemapäällikkö Juutilainen pidätettiin ilmeneiden virheellisyyksien vuoksi, niin samana päivänä

palautettiin työväenyhdistykselle sen kirjat.

Samoina aikoina työväenyhdistyksen iltama keskeytettiin, kun poliisi oli joutunut iltamatalon ulkopuolella yhteenottoon jonkun juopuneen kanssa. Tämän johdosta ~~kyä~~adittiin Työväentalon sulkemista määrääjäksi, mikä asia oli esillä oikeudessakin, jossa todettiin, ettei Työväentalon sulkemiseen ollut aihetta. Maaherran määräyksestä Työväentalo kuitenkin kesäkuun alussa suljettiin kolmen kuukauden ajaksi. Tätä ennen sattui sellaistaikin, että kun yhdistyksen järjestysmiehet poistivat talosta juopuneita, jotka sitten palasivat takaisin puukon kanssa, jolloin poliisin oli sekaanuttava asiaan, niin näitä häiriötekijöitä ei saatettu syytteeseen.

Tänä vuonna yhdistyksen jäsenmäärä oli 12.

Vappuna 1934 yhdistyksen järjestämässä iltajuhlassa oli yleisöä n. 150 henkilöä. Puheita pitivät A. Ukkonen ja J. Kulttinen.

Seuraavan kesän yhdistys oli melkein toimeton. Vapun jälkeen oli yhdistyksen ensimmäinen iltama 10.11.35. Muutakaan tilaisuuksia yhdistyksellä ei ollut. Talo oli velaton ja pystyviä toimihenkilöitäkin oli, mutta sisäiset asiat häiritsivät toimintaa.

Vuonna 1936 yhdistyksessä oli tilityksen mukaan jäseninä 1 nainen ja 5 miestä.

Vuoden 1937 vappujuhlassa puhui M. Nevalainen ja väkeä oli täysi huone. Jäseninä oli vuoden lopussa 2 naista ja 11 miestä. Edellytyksiä oli suuremmallekin jäsenmäärälle. Varsinkin nuorta väkeä puuttui yhdistyksen piiristä.

Vuonna 1938 yhdistyksessä oli jäseninä vain 1 nainen ja 6 miestä.

Kun valtauksen jälkeen palattiin takaisin, niin Työväen-

talo oli vaurioitunut. Korvausta siitä oli anottu 76.160:--.
siitä maksettiin korvausta 8.400:--.

Vuonna 1944 Työväentalo oli vankleirinä.

Kostamojärven työväenyhdistys.

Kostamojärvellä pidetyssä kansalaiskokouksessa 3.4.06
vaadittiin yleistä äänioikeutta 21-vuotiaille, luokkaedus-
kunnan muuttamista yksikamariseksi ja laus^uttiin jyrkkä pa-
heksuminen senaatille, joka oli vastustanut kansan kallein-
ta/
~~ää~~oikeutta, yleistä äänioikeutta.

"Lumiwaara"-kirjassa kerrotaan, että vuonna 1920 Kosta-
mojärvi sai oman työväenyhdistyksen sekä Työväentalon. Sa-
man kymmenluvun lopulla yhdistyksen toiminta kuitenkin lai-
meni ja lopui kokonaan. Muita tietoja tästä yhdistyksestä
ei ole ollut käytettävissä.

Kumolan työväenyhdistys.

Työväen Arkistossa säilytettävässä pöytäkirjassa, joka on allekirjoitettu Kumolassa 1.4.1920, sanotaan: Olemme päättäneet perustaa työväenyhdistyksen ja valinneet puheenjohtajaksi Simo pakkasen ja varalle Adolf Kososen; kirjuriksi Jaakko Rapo, varalle Emil Pakkanen. Rahastonhoitajaksi valittiin Väinö Rapo; muksi jäseniksi johtokuntaan on valittu Hilma Haakana ja Helena Rapo. perustamispöytäkirjaa ovat allekirjoittaneet: Ilmari Könönen, Juho Haakana, Apsalom Kuntsi, Matti Kojo, Aino Hirvonen, Hilda Rapo, Elsa Haakana, Helmi Haakana ja Hilda Pakkanen.

"Kansan Voima" kertoo 2.3.20, että Kumolaan on perustettu äskettäin työväenyhdistys, johon liittyi 28 jäsentä.

Kumolan työväenyhdistyksen kokouksessa Katriina Haakanan talossa 21.2.20 johti puhetta S. Pakkanen ja J. Rapo piti pöytäkirjaa. Saapuvilla oli 16 jäsentä. Piirikokouksen ehdokkaista äänestettäessä E. Sairanen sai 9 ja M. Peltola 7 ääntä. Tällöin yhdistyksellä jo oli leimasin, jolla pöytäkirjanote on varmennettu virkailijain ja todistajain nimikirjoitusten lisäksi.

Kunnallisjärjestön edustajakokouksessa 1920 Kumolan työväenyhdistystä edusti A. Kosonen.

Oinaanvaaran työväenyhdistys.

Oinaanvaaran työväenyhdistyksestä ei ole ollut käytettävissä muita tietoja, kuin "Lumivaara"-kirjan maininta, että sosialidemokraattisen toiminnan alkuaikoina perustettiin **Oinaanvaaran** työväenyhdistys, joka jonkun ajan kuluttua kuitenkin sulautui Ihalan työväenyhdistykseen.

X

Lumivaaran alueet olivat läänityksenä jo Ruotsin vallan aikana, sillä kuningatar Kristiina antoi ne läänityksenä Ture Oxentjernalle 10.11.1651. Isonvihan jälkeen ne olivat venäläisinä lahjoitusmaina, joilla oli oma muusta lainkäytöstä poikennut oikeusjärjestyksensä, jossa tehokkaimpana keinona käytettiin ruoskimista, sakkoja ja tiloilta häätämistä. Talonpojat viljelivät maitaan suullisen vuokrasopimuksen varassa. Vuokrat suoritettiin päivätöinä Lumivaaran hovissa. Työkuri ~~käsit~~ätöissä oli ankara. Niinpä Matti Naukarinen Oinaanvaarasta, iso ja vahva mies, sidottiin penkkiin ja piestiin, kun hän ei saanut päiväurakkaansa suoritetuksi.

Muuan Huhtervun mies tuli jostain syystä Tervun hovin päivätöihin myönästyneenä. Hänet sidottiin paaluun Tervun

novin pihalla ja ruoskittiin henkiahveriin, jonka jälkeen ruoskijat sitoivat hänet rekeen ja lähettivät takaisin kotiin. Hevonen kuljettikin tajuihinsa heränneen isännän kottipihalle. Kahden vuorokauden kuluttua kuolema vapautti ruoskitun miehen kauheista tuskista.

Antti Kesseli Tervajärveltä sai ennen ankaran rangaistuksen toimeenpanoa olla kotonaan kolme vuorokautta. Kun hän sitten näki kasakkojen tulevan, hän meni sänkyyn pitkäkseen, veti puukolla mahansa auki ja sanoi noutajilleen: "Tässä nyt olen. Viekää nyt mukanne ja antakaa keppiä niin paljon kuin haluatte." Hetken perästä Kesseli heitti henkensä.

Kerrotunlaisissa oloissa kansan luonteeseen kehittyi kielteisiä ominaisuuksia, joista kirkkoherra Berg mainitsee 1851 "LumiVaara"-kirjan mukaan: näpisteleminen, panetteleminen, pyhäpäivien rikkominen, öitsimiset, kapakoiminen ja juoppous, naimattomien ihmisten yhdessä makaaminen, miesten ja naisten yhdessä kylpeminen, kihlautuneitten laiton yhtyminen, raskauden tilan salaaminen, välinpitämättömyys lasten ja palkollisten kristillisyydestä ja siveellisestä elämästä, tyytymättömyys liian pitkään rippikouluuikaan, käräjäöimishalu ja asia^{n/}jokiihko, turmiolliset sanalaskut, virkamiesten ja säätyläisten vihaaminen ja halveksuminen, tyytymättömyys esivallan määräyksiin, lasten ja palkollisten ylenkatse vanhempiaan ja haltiaväkeään kohtaan sekä eläinten, varsinkin hevosten rääkkääminen.

Myöskin LumiVaaran alueella aikaisemmin puutteenalainen henkilö saattoi joutua kiertämään ruotunsa kussakin talossa määrätyn ajan, josta johtuu nimi ruotuvaivainen. Huollettavia myytiin myöskin huutokaupalla. Alhaisimman tarjo-

uksen tehnyt sai vaivaisen vuodeksi haltuunsa. Tällaisesta tilaisuudesta Maria Rapo "Lumivaara"-kirjan mukaan muisteli:

"Olin kerran nuorena tyttönä käymässä Lopotissa, jossa pidettiin silloin vaivaishuutokauppaa. Myytävänä oli Martti Jaatinen (Tiitulan Matti) isänsä kanssa. Heidät oli tuotu juuri Venäjältä kruununkyydillä, kun eivät siellä pystyneet elättämään itseään. Kyllä nekin raukat olivat kurjan näköisiä siinä uunin vieressä seistessään. Kotiin palattuani ihan piti itkeä sitä, kuinka surkean näköisiä nämä ihmispoloiset olivat."

Vuonna 1925 toimitetuissa kunnallisvaaleissa sosialistit saivat 2 paikkaa ja porvarilliset 19 paikkaa. Sen jälkeen sosialisteilla oli vasta 1930 kunnallisvaaleissa oma lista, josta tuli valituksi 1 edustaja porvarien saadessa valtuustoon 16 edustajaa. Valitsijayhdistyksen perustaminen oli Ihalan työväenyhdistyksen ansiota.

Vuoden 1930 valtiollisissa vaaleissa sosialistien äänimäärä oli 239, jossa edellisiin vaaleihin verraten oli liisäystä 106 ääntä. Vuoden 1933 vaaleissa heidän äänimääränsä taas laski ja oli vain 200 ääntä.